

Βαρόμετρο η διάρκεια του πολέμου

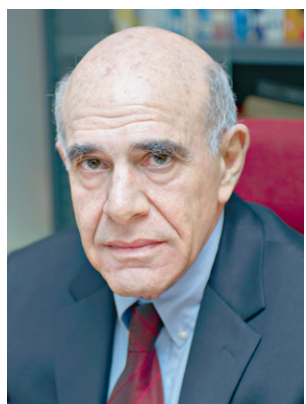
Τι υποστηρίζουν στην «R» οικονομολόγοι για τις επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία από τη σύρραξη στη Μέση Ανατολή

Η διάρκεια και η ένταση της κρίσης στη Μέση Ανατολή θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο για το μέγεθος των οικονομικών επιπτώσεων που μπορεί να έχει η ελληνική οικονομία. Μέσα σε ένα κλίμα αβεβαιότητας, έντονη είναι η ανησυχία για τις επιπτώσεις στον πληθωρισμό, στον τουρισμό, στη ναυτιλία, στις μεταφορές και σε πολλούς ακόμη δυναμικούς κλάδους. Μπορεί η ελληνική οι-

κονομία να σημειώνει αξιοσημείωτες επιδόσεις, πολύ καλύτερες σε σχέση με αυτές που καταγράφονται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά με δύο πολέμους στα βόρεια και στα ανατολικά της χώρας δεν χωρά κανείς εφησυχασμός, σημειώνουν με παρέμβασή τους στη Realnews οι καθηγητές Οικονομικών **Γιάννης Χαλικιάς** και **Λευτέρης Θαλασσινός**. Παράλληλα, ανησυχία επικρατεί και για πιθανή αύξηση του

ενεργειακού κόστους από μια ενδεχόμενη σημαντική άνοδο της τιμής του πετρελαίου Brent στις διεθνείς αγορές. Πάντως, μέχρι στιγμής, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του υπουργείου Ανάπτυξης, οι τιμές των καυσίμων (αμόλυβδη βενζίνη και πετρέλαιο κίνησης) κατέγραψαν σε εβδομαδιαία βάση άνοδο της τάξης των 2 με 3 λεπτών του ευρώ ανά λίτρο.

© **Γιάννης Χαλικιάς**
Ομότιμος καθηγητής στο
Οικονομικό Πανεπιστήμιο
Αθηνών

«Δεν υπάρχει καμία πολυτέλεια για εφησυχασμό»

■ **Η ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ** της κρίσης στη Μέση Ανατολή προκαλεί εύλογο προβληματισμό στην κοινωνία για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στην ελληνική οικονομία. Μια οικονομία που τα τελευταία χρόνια καταγράφει σημαντικό ρυθμό ανάπτυξης, πολύ μεγαλύτερο σε σχέση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Μια οικονομία που κατάφερε να αναπτυχθεί τόσο κατά τη διάρκεια της ενεργειακής όσο και της υγειονομικής κρίσης. Μια οικονομία που κατάφερε να θωρακιστεί αρκετά τα τελευταία χρόνια, κάτι το οποίο αποτυπώνεται και στα αξιοσημείωτα πλεονάσματα. Και όλα αυτά μάλιστα μετά από μια δεκαετή, πρωτοφανή οικονομική κρίση. Φυσικά, δεν χωρά αμφιβολία ότι δεν υπάρχει καμία πολυτέλεια για εφησυχασμό. Τουναντίον, η χώρα μας πρέπει να συνεχίσει την προσέλκυση επενδύσεων, την αύξηση των εξαγωγών, την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα αλλά και την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων. Ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή δεν φαίνεται, μέχρι στιγμής τουλάχιστον, να έχει ουσιαστικές επιπτώσεις για την ελληνική οικονομία. Ωστόσο, όπως σε κάθε κρίση έτσι και σε αυτήν, η διάρκεια αποτελεί καθοριστικό παράγοντα. Όσο περισσότερο κρατούν οι κρίσεις τόσο μεγαλύτερες είναι και οι επιπτώσεις. Όμως η χώρα μας έχει βιώσει παρόμοιες καταστάσεις και έχουμε δει ότι δεν υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στην τιμή του πετρελαίου. Και αυτό γιατί το πετρέλαιο είναι χρηματιστηριακό προϊόν, η τιμή του οποίου καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση. Εκτιμώ ότι, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, από τον πόλεμο στη Μέση Ανατολή δεν θα επηρεαστούν ιδιαίτερα ούτε ο πληθωρισμός ούτε ο τουρισμός, αλλά ούτε και οι εξαγωγές μας. Σίγουρα όμως η ψυχολογία είναι ένας σημαντικός παράγοντας για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η κρίση στη Μέση Ανατολή στην ελληνική οικονομία, αλλά βαρόμετρο θα είναι η διάρκειά της. Αυτό που θα πρέπει να συνεχίσει να κάνει η ελληνική κυβέρνηση είναι να θωρακίσει ακόμη περισσότερο την Ελλάδα σε θέματα που αφορούν την ενέργεια. Και φυσικά να δημιουργηθεί μια οικονομία η οποία θα επηρεάζεται όσο το δυνατόν λιγότερο από εξωγενείς παράγοντες.

«Οι παρατεταμένες εχθροπραξίες τρομάζουν τις αγορές»

■ **Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ** μηχανή των ΗΠΑ ζεσταίνεται για την επικείμενη εμπλοκή της στη διένεξη Ισραήλ - Ιράν. Δεν θα είναι κάτι μη αναμενόμενο, αφού, σύμφωνα με έγκυρους αναλυτές, το σκηνικό βρίσκεται μάλλον υπό την αυστηρή καθοδήγηση του πλανητάρχη. Κάθε φορά που κλείνει το μάτι στους ανά την υφήλιο υποτελείς του, η διαδικασία εκκαθάρισης ξεκινά με στόχο τα θετικά αποτελέσματα που θα αποκομίσει για τη χώρα του, αλλά κυρίως για την προσωπική αυτοκρατορία του που τη συνεχίζει με εντονότερο ρυθμό στη δεύτερη θητεία του, έχοντας μπροστάρηδες τα συγγενικά του πρόσωπα. Σύμφωνα με τα λεγόμενα φίλου από τις ΗΠΑ, είναι η πρώτη φορά στην ιστορία που εν ενεργεία Πρόεδρος προτάσσει τα προσωπικά του συμφέροντα έναντι αυτών της χώρας του, παραβιάζοντας κατάφωρα το Σύνταγμα χωρίς φόβο, θεωρώντας ότι η απόλυτη κυριαρχία του σε όλα τα επίπεδα εξουσίας είναι σταθερή και αδιαμφισβήτητη, κάτι που δεν μπορεί να συνεχιστεί επ' αόριστον. Οι επιπτώσεις από την κρίση είναι σίγουρα απροσδιόριστες, ανάλογα με τον τρόπο που θα συνεχιστεί. Η παρατεταμένη πολεμική διένεξη, είτε με τη συμμετοχή ή όχι των ΗΠΑ, αν δεν είναι απόλυτα αποτελεσματική, δηλαδή άμεση παύση των εχθροπραξιών, τρομάζει τις αγορές. Θα αποτελέσει έναν ακόμα λόγο για ανορθόδοξες κινήσεις, φορτώνοντας την παγκόσμια οικονομία με επιπλέον προβλήματα, τόσο γεωπολιτικά όσο και οικονομικά. Η αγορά ενέργειας θα εκτροχιαστεί, η εφοδιαστική αλυσίδα θα επιβαρυνθεί, η ναυσιπλοΐα θα περιοριστεί με ό,τι αυτό συνεπάγεται στις ασθενείς οικονομίες του πλανήτη. Για τη χώρα μας θα αποτελέσει έναν ακόμα προφανή αλλά όχι επαρκή λόγο για την περαιτέρω αύξηση των τιμών των αγαθών και τη μείωση του ΑΕΠ (όχι σημαντική εφόσον η κρίση θα διευθετηθεί σύντομα, σημαντική αν η κρίση ακολουθήσει το μοντέλο Ρωσίας-Ουκρανίας). Με δύο ανοιχτούς πολέμους στα βόρεια και στα ανατολικά, ας μην περιμένουμε βελτίωση στα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε ως χώρα. Ας ευχηθούμε ο πλανητάρχης να μην κλείσει το μάτι και στον γείτονα επιλεκτικό συνομιλητή του.

© **Λευτέρης Θαλασσινός**
Επίτιμος καθηγητής στο
Πανεπιστήμιο Πειραιά

